

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาหลักกฎหมายเกี่ยวกับระบบการบังคับคดีทางแพ่งในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และจากการวิเคราะห์ปัญหา โดยพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบ และแสดงเหตุผลแห่งแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยอาศัยหลักกฎหมายของต่างประเทศดังกล่าวในบทก่อนแล้วนั้น ผู้เขียนจึงขอสรุปและเสนอแนะแนวทางแก้ไขที่ได้แสดงไว้แล้ว โดยจะขอกล่าวถึงเฉพาะกรณี que เห็นว่าควรต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเท่านั้น ส่วนที่กรณี que เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่แล้ว จะไม่ขอนำมากล่าวซ้ำในที่นี้ อีก เพราะได้สรุปและแสดงเหตุผลไว้แล้วในบทที่ 4

สำหรับข้อสรุปและข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้ อาจแสดงได้เป็นกรณี ๆ ไป ดังต่อไปนี้

5.1 กรณีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรและบุคลากร มีดังนี้

5.1.1 การกำหนดมาตรการป้องกันความรับผิดของเจ้าพนักงานเพิ่มขึ้น

ข้อสรุป ผู้เขียนพบว่า มาตรการป้องกันความรับผิดของเจ้าพนักงานบังคับคดีในกรณีสงสัยในทรัพย์สินที่จะทำการยึดบังคับคดี ที่กำหนดให้เจ้าพนักงานนั้น ต้องรายงานผู้บังคับบัญชา เพื่อรายงานศาลและทำคำสั่งแล้วจึงดำเนินการต่อไปได้นั้น เป็นวิธีการที่ทำให้การบังคับคดีล่าช้าเกินควร ควรมีการเพิ่มมาตรการที่ทำให้สามารถดำเนินการได้รวดเร็วกว่า

ข้อเสนอแนะ ผู้เขียนเห็นว่า หลักกฎหมายของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ จึงควรกำหนดให้มีการขอให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาวางประกันค่าเสียหาย สำหรับการขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีความสงสัยในสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้นได้ และดำเนินการบังคับคดีต่อทรัพย์สินนั้นต่อไป และต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ไม่วาง เจ้าพนักงานบังคับคดี จึงจะรายงานต่อศาลเพื่อทำคำสั่งต่อไป

ข้อดี เห็นว่า มีดังนี้

- (1) เป็นการลดภาระในการต้องพิจารณารายงานและทำคำสั่ง
- (2) การดำเนินการเป็นไปโดยรวดเร็ว เพราะเจ้าหน้าที่ผู้ประสงค์ให้บังคับสามารถยอมเสียเพื่อประโยชน์ของตนเองได้ และประกอบกับเป็นผู้มีภูมิลำเนาที่ทรัพย์สินสิ่งใดเป็นของลูกหนี้แท้จริงหรือไม่ ความไม่กล้าดำเนินการก็จะลดน้อยถอยลงไป

5.2 กรณีเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการบังคับคดีที่เป็นการช่วยเหลือลูกหนี้มากขึ้น

5.2.1 การกำหนดวิธีการในการบังคับคดี

สรุป ผู้เขียนเห็นว่า ลักษณะกฎหมายไทยในปัจจุบัน ยังไม่มีวิธีการที่ช่วยให้ลูกหนี้ได้มีการผ่อนชำระในระหว่างการบังคับคดี ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ดีเท่าที่ควร และเห็นว่าควรมีการเพิ่มวิธีการเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ให้สามารถชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้ โดยในขณะเดียวกัน เจ้าหนี้ก็ไม่เสียประโยชน์ในการช่วยเหลือนั้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรกำหนดให้ศาลมีอำนาจทำคำสั่งให้มีการสอบถามลูกหนี้ เพื่อกำหนดให้มีการผ่อนชำระ หรือกำหนดวิธีการอื่นที่เหมาะสมในการบังคับคดีได้ โดยการร้องขอของลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็ได้

ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขว่า ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ต้องแสดงต่อศาลว่า ตนมีทรัพย์สินอยู่ที่ใด อย่างไร มีรายได้ ภาระหนี้สิน ความรับผิดชอบ สภาพครอบครัว ตลอดจนสภาวะการณืแวดล้อมอื่น ๆ อย่างไรบ้าง และมีความสามารถในการผ่อนชำระ ตามคำพิพากษานั้นได้ ส่วนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็ต้องให้ความยินยอมว่า จะไม่บังคับคดีโดยวิธียึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ลูกหนี้นำมาแสดง แต่จะยินยอมปฏิบัติตามวิธีที่ศาลกำหนดและสำหรับการกำหนดของศาลก็จะต้องกำหนดให้ลูกหนี้ผ่อนชำระหรือปฏิบัติอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร โดยกำหนดให้ทรัพย์สินที่ลูกหนี้นำมาแสดงนั้น วางไว้เป็นหลักประกันแก่เจ้าหนี้ จนกว่าจะชำระหนี้นั้นเสร็จสิ้น และหากลูกหนี้นั้นผิดนัดหรือปฏิบัติผิดไป จากวิธีที่ศาลกำหนดหรือฝ่าฝืนคำสั่งของศาลอย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องถูกลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาล โดยการปรับและจำคุก และเจ้าหนี้มีสิทธิบังคับคดีบนหลักทรัพย์ต่าง ๆ ของลูกหนี้ได้ทันที

ข้อดี การกำหนดวิธีดังกล่าว อาจแสดงให้เห็นข้อดีได้ดังนี้

(1) เป็นการลดภาระการค้นหาทรัพย์สินของลูกหนี้ ของเจ้าหนี้ และลดภาระการพิสูจน์ว่าลูกหนี้มีทรัพย์สินอยู่ได้มาก ซึ่งจะ เป็นวิธีที่ช่วยให้เจ้าหนี้ผู้ไม่สามารถค้นพบทรัพย์สินของลูกหนี้ สามารถได้รับชำระหนี้ได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

(2) ลูกหนี้ไม่ต้องสูญเสียทรัพย์สินไปในการบังคับคดี และยังคงสามารถดำเนินธุรกิจของคนต่อไปได้โดยสะดวก โดยไม่ต้องขยับย้ายถ่ายเททรัพย์สิน และไม่ต้องหลบหนีหรือ เลิกกิจการ เพื่อให้พ้นจากการถูกบังคับคดี

(3) ลูกหนี้เมื่อมีโอกาสได้รับการผ่อนผัน เช่นนี้ ย่อมสมัครใจที่จะให้ความร่วมมือในการบังคับคดี อัน เป็นเสมือนการประนีประนอมยอมความอย่างหนึ่ง หากแต่ไม่ใช่ในชั้นพิจารณาเท่านั้น ซึ่งก็ เท่ากับ เป็นการเดินตามหลักแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความ ที่มุ่งให้คู่ความที่พิพาทกันนั้น ประนีประนอมยอมความตกลงกันได้

(4) เป็นการที่ทำให้เจ้าหนี้สามารถบังคับต่อลูกหนี้ที่ปฏิบัติผิดนัดหรือฝ่าฝืนคำสั่งศาล ที่กำหนดวิธีการชำระหนี้นี้ ได้ด้วยวิธีการมากกว่าการบังคับตามปกติ โดยมีการปรับและจำคุกได้เพิ่มขึ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจำคุกในกรณีนี้ เป็นไปได้อย่างง่ายกว่าการบังคับ โดยการจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามนัยมาตรา 297 อัน เป็นวิธีทั่วไปอีกด้วย

(5) ในส่วนของเจ้าหนี้ หากมีการผิดนัดหรือฝ่าฝืนคำสั่งก็ยังมีสิทธิบังคับคดี เอา กับทรัพย์สินที่ลูกหนี้ก็นำมาแสดงได้ทันที จึงไม่ เสียประโยชน์แต่อย่างใด

ข้อเสีย อาจพบได้ ดังนี้

(1) วิธีนี้จะใช้ไม่ได้ผลในกรณีที่ลูกหนี้นั้น เป็นลูกหนี้ที่ไม่ดีที่ประสงค์จะฉ้อโกง และหลบเลี่ยงให้พ้นจากการบังคับคดี และใช้ไม่ได้ในกรณีที่ลูกหนี้นั้น ไม่มีความสามารถในการที่จะผ่อนชำระได้เลย

(2) วิธีนี้จะทำให้เป็นการเพิ่มภาระในการพิจารณาชั้นบังคับคดีแก่ศาลมากขึ้นกว่าเดิม

5.2.2 การกำหนดให้มีการแต่งตั้งผู้รับทรัพย์สินในอนาคต ของลูกหนี้ตาม

คำพิพากษา

ข้อสรุป ผู้เขียนพบว่า ไม่มีมาตรการที่จะช่วยให้เจ้าหนี้สามารถบังคับคดีต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ ที่เกิดขึ้นภายหลังระยะเวลา 10 ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาได้

ข้อเสนอแนะ ผู้เขียนเห็นว่า ควรกำหนดมาตรการให้ศาลมีอำนาจสั่งแต่งตั้งผู้รับทรัพย์สินขึ้น เพื่อรับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และนำมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้ โดยทรัพย์สินดังกล่าวนี้ อาจเป็นทรัพย์สินที่เกิดขึ้นแม้ว่าจะเกินกว่า 10 ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาก็ตาม ทั้งนี้โดยในระหว่างการตั้งผู้รับทรัพย์สินนี้ ศาลอาจสั่งให้ลูกหนี้ผ่อนชำระหรือปฏิบัติประการอื่นได้อีกด้วย

สำหรับการร้องขอเพื่อวิธีการนี้ อาจกระทำได้ทั้งโดยเจ้าหนี้และลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ข้อดี ผู้เขียนเห็นว่า มีดังนี้

(1) เป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการตีความว่า กำหนดระยะเวลาในการบังคับคดี 10 ปี นั้น สามารถยื่นหรือขยายได้หรือไม่ได้ กล่าวคือ วิธีนี้จะไม่อยู่ในจำกัดระยะเวลาดังกล่าว จึงเท่ากับเป็นการขยายระยะเวลานั้นออกไปโดยปริยาย แต่อย่างไรก็ตามต้องร้องขอเพื่อคำสั่งนี้ภายในระยะเวลา 10 ปี นั้นด้วย

(2) ลูกหนี้ย่อมต้องพยายามชวนชวายเป็นการชำระหนี้ให้เสร็จสิ้น เพราะลูกหนี้เมื่อถูกบังคับด้วยวิธีนี้ ย่อมจะเกิดความรู้สึกว่าจะไม่อาจจะหลุดพ้นจากการบังคับคดี ด้วยเหตุแห่งระยะเวลาได้

(3) การมีโอกาสได้รับชำระหนี้ในอนาคต เช่นนี้ ย่อมทำให้เจ้าหนี้ไม่มีบีบบังคับต่อลูกหนี้อย่างรุนแรงมากเกินไป ซึ่งย่อมมีโอกาสที่จะให้ลูกหนี้นั้นสามารถต่อรองเพื่อการผ่อนคลายเป็นได้มากยิ่งขึ้น

(4) เป็นวิธีที่ช่วยทำให้วิธีการกำหนดให้มีการสอบถามลูกหนี้ดังกล่าวข้างต้นนั้น มีความเป็นผลมากยิ่งขึ้น โดยอาจใช้ร่วมกับวิธีดังกล่าวนี้ได้เป็นอย่างดี

5.2.3 การเพิ่มเหตุแห่งการขอไต่ถามการบังคับคดี

ข้อสรุป ผู้เขียนพบว่า เหตุแห่งการขอไต่ถามการบังคับคดีในกฎหมายไทยในปัจจุบันนี้ ยังไม่สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ของลูกหนี้ได้อย่างเพียงพอเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ ผู้เขียนเห็นว่า ควรเพิ่มเหตุผลในการร้องขอไต่ถามการบังคับคดีของลูกหนี้ตามคำพิพากษาขึ้น เป็นว่า ไต่ถามบังคับคดีได้ ในกรณีที่ลูกหนี้นั้น เจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ อย่างร้ายแรง ตามเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควร โดยไม่เกิน 1 ปี ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขในการสั่งอนุญาตว่า ต้องเป็นเฉพาะกรณีที่ลูกหนี้นั้น ไม่เป็นผู้หลบหนีการดำเนินคดี, ไม่ได้ทำให้หลักประกันเสียไป มิได้กระทำการใดอันเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งศาลในระหว่างพิจารณา, ไม่เป็นบุคคลล้มละลายและไม่ใช่นิติบุคคลเกี่ยวกับตัวแลกเงิน

ข้อดี อาจแสดงได้ดังนี้

- (1) เป็นมาตรการที่ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นอย่างสุดวิสัยให้แก่ลูกหนี้ และครอบครัว และยอมเป็นการช่วยบรรเทาปัญหาทางสังคมอีกส่วนหนึ่งด้วย
- (2) ระยะเวลาในการบังคับคดีนั้น ศาลมีอำนาจกำหนดไว้ตามความเหมาะสม ซึ่งยอมไม่ทำให้ลูกหนี้ได้เปรียบแต่อย่างใด
- (3) ตามเงื่อนไขในการอนุญาต ย่อมเป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้ลูกหนี้ที่พยายามที่จะเข้ามามีการพิจารณาคดี และกระทำตัวเป็นลูกหนี้ที่ดีมากขึ้น เพราะว่าลูกหนี้ที่นั้นยอมจะรู้สึกว่าจะถ้าไม่มาสู่การพิจารณาคดีแล้ว หากภายหลังประสบความเดือดร้อนทุกข์ภัย เช่นนี้จะไม่ได้รับความช่วยเหลือตามมาตรการนี้ และยอมจะรู้สึกว่าจะกฎหมายเป็นที่พึ่งแก่ตนเองได้ ในยามลำบากอีกด้วย

5.2.4 การกำหนดให้หมายบังคับคดีมีอายุในการบังคับสำหรับอสังหาริมทรัพย์

ข้อสรุป ผู้เขียนพบว่า กฎหมายไทยยังไม่มีกำหนดให้หมายบังคับคดีมีอายุ ซึ่งถ้าไม่เริ่มบังคับคดีตามหมายนั้นในเวลาที่กำหนดก็จะมีผลทำให้หมายนั้นตกเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ ผู้เขียนเห็นว่า ควรกำหนดให้หมายบังคับคดีมีอายุ 1-2 ปี นับแต่วันออกหมาย ตามลักษณะของกฎหมายอังกฤษ โดยถ้าเกินไปกว่ากำหนดเวลาดังกล่าว หมายนั้นย่อมมีผลเป็นอันถูกเพิกถอนไปในตัวเอง และถ้าเจ้าหนี้ดำเนินการขอให้ออกหมายใหม่เพื่อบังคับคดีเอาอสังหาริมทรัพย์ ปรากฏว่าเจ้าหนี้รู้อยู่แล้วว่ามีทรัพย์สินนั้นอยู่ในขณะที่มีการขอให้ออกหมายครั้งแรก แต่ไม่ยอมดำเนินการ การขอให้ออกหมายใหม่ในครั้งนี้อาจต้องเสียค่าธรรมเนียมสำหรับการไม่เริ่มดำเนินการในครั้งแรกเพิ่มมากขึ้น โดยอาจกำหนด เป็นอัตราร้อยละของราคามูลค่าของทรัพย์สินนั้น

ข้อดี

(1) เพื่อช่วยกระตุ้นแรงให้เจ้าหนี้รีบดำเนินการบังคับคดีแก่ลูกหนี้ ในเมื่อปรากฏว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ในเงื้อมมืออย่างแน่นอนอยู่แล้ว เช่น มีทรัพย์สินที่เป็นทรัพย์สินพิพาทหรือเป็นทรัพย์สินหลักประกันของเจ้าหนี้ ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับที่ล่าช้านั้นทำให้ลูกหนี้หรือเจ้าของทรัพย์สินประกัน ต้องรับภาระดอกเบี้ยที่กำหนดในคำพิพากษาเป็นระยะเวลายาวนานเกินไป ซึ่งอาจทำให้หนี้สินเพิ่มสูงขึ้นอย่างทวีคูณ อันเป็นความเสียหายอย่างเกินควรแก่หนี้หรือเจ้าของทรัพย์สินประกันนั้น

5.3 กรณีเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการบังคับคดีที่เป็นการช่วยเหลือเจ้าหนี้ให้บังคับได้ผลมากยิ่งขึ้น

5.3.1 การกำหนดให้หมายบังคับคดีมีผลบังคับนอกเขตได้เหมือนหมายจับ

ข้อสรุป ผู้เขียนพบว่า การขอให้ศาลอื่นบังคับคดีแทนศาลที่ออกหมายบังคับคดีนั้น ทำให้การบังคับคดีต่ออสังหาริมทรัพย์ หรือรายได้ หรือต่อตัวลูกหนี้ เกิดความล่าช้าและไม่สามารถทำการบังคับได้ทันท่วงทีในบางกรณี

ข้อเสนอแนะ ผู้เขียนเห็นว่า ควรกำหนดให้การบังคับคดีต่ออสังหาริมทรัพย์ สามารถใช้ในท้องที่ที่พบทรัพย์สินของลูกหนี้ได้อย่างทันที โดยการแสดงหมายนั้นต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีใน

ท้องถิ่น และบังคับคดีได้ทันที โดยไม่ต้องรอให้มีการขอให้ศาลอื่นนั้นดำเนินการแทนแต่อย่างใด ทั้งนี้โดยควรกำหนดเงื่อนไขให้เจ้าหนี้ผู้บังคับคดีนั้น วางเงินประกันค่าเสียหายสำหรับความผิดพลาดไม่ชอบของหมายและสำหรับการบังคับคดีที่ไม่ถูกต้องด้วย เพื่อให้เจ้าพนักงานนั้นมีความมั่นใจและกล้าดำเนินการ

อนึ่ง ส่วนสำหรับการบังคับต่ออสังหาริมทรัพย์นั้น คงเป็นไปตามขั้นตอนเดิม จะมีความเหมาะสมมากกว่า เพราะเป็นทรัพย์สินที่อยู่ประจำที่แน่นอน ไม่อาจเคลื่อนย้ายไปได้โดยง่าย

ข้อดี อาจแสดงได้ ดังนี้

- (1) เป็นการลดขั้นตอนในการส่งสำนวนและหมายไปยังศาลต่างศาล ซึ่งจะเป็นการประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายลงได้อย่างสูงทีเดียว
- (2) ทำให้สามารถบังคับได้อย่างฉับไว และทันต่อเหตุการณ์ หากลูกหนี้กำลังโยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินนั้นอยู่
- (3) เป็นมาตรการที่ดี และเด็ดขาด ต่อลูกหนี้ที่ไม่สุจริตทั้งหลาย

5.3.2 การกำหนดให้มีการจ่ายค่าเสียหายพิเศษสำหรับความล่าช้าในการชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจงตามคำพิพากษา

ข้อสรุป ผู้เขียนพบว่า ในกรณีศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามการชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจง แล้วลูกหนี้นั้นจงใจฝ่าฝืน ซึ่งเจ้าหนี้อาจร้องขอให้จับกุมและกักขังได้นั้น จะใช้บังคับไม่ได้ผลถ้าไม่พบตัวลูกหนี้ โดยแม้แต่ลูกหนี้นั้นมีทรัพย์สินที่อาจบังคับได้ ก็ไม่สามารถบังคับได้ เพราะเป็นหนี้ที่มิใช่หนี้เงิน

ข้อเสนอแนะ ผู้เขียนเห็นว่า ควรนำหลักการของประเทศฝรั่งเศสมาใช้ โดยกำหนดให้การบังคับในหนี้เช่นนี้ เจ้าหนี้อาจร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งถ้ากำหนดค่าเสียหายพิเศษสำหรับความล่าช้าในการปฏิบัติตามคำพิพากษา โดยกำหนดตามหน่วยของเวลาที่ล่าช้านั้น ๆ โดยการร้องขอและเงื่อนไขในการทำคำสั่งก็ควรให้มิได้อยู่เหมือนกันที่กำหนดไว้ในการร้องขอให้จับกุมและกักขัง โดยให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการเลือกการบังคับอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วแต่สภาพแห่งคดีนั้นว่าจะบังคับต่อทรัพย์สินหรือ เนื้อตัวร่างกายของลูกหนี้ได้ผลดีกว่า

ข้อดี อาจแสดงได้ ดังนี้

- (1) เป็นวิธีบังคับที่แปลงมาเป็นการบังคับต่อทรัพย์สิน เป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา
- (2) ทำให้ลูกหนี้ ไม่สามารถหลุดพ้นจากการบังคับคดีด้วยการหลบหนี ซึ่งมักกระทำได้ไม่ยากนัก ทั้งนี้โดยลูกหนี้นั้นถ้ามีทรัพย์สินอยู่ย่อมต้องกลัวว่าจะถูกบังคับไปเสีย และในที่สุดเมื่อไม่มีทางหลีกเลี่ยง ก็จะมาสู่ความพยายามปฏิบัติชำระหนี้อันส่งผลใ้คำพิพากษานั้นมีความศักดิ์สิทธิ์สม เจตนารมณ์ของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ข้อเสีย อาจแสดงได้ ดังนี้

- (1) อาจมีผู้โต้แย้งว่าเป็นการกำหนดค่าเสียหายที่เกินส่วน ซึ่งในกรณีนี้ในกฎหมายฝรั่งเศสได้มีการตีความและตัดสินในปัจจุบันแล้วว่า ไม่ขัดกับหลักนี้

5.3.3 การจับกุมกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีขับไล่

ข้อสรุป ผู้เขียนพบว่า มีปัญหาว่าการจับกุมตามมาตรา 297 ในปัจจุบัน (ที่แก้ไขใหม่) จะสามารถใช้ในกรณีคดีฟ้องขับไล่ หรือให้รื้อถอน หรือต้องออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ได้ดั้งเดิมหรือไม่

ข้อเสนอแนะ ผู้เขียนเห็นว่า จากการวิเคราะห์เหตุผลมาแล้วในบทก่อนนั้น ควรตีความและหรือกำหนดให้แน่ชัดว่า การจับกุมกักขังดังกล่าวนี้เป็นสิทธิ เลือกของ เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาโดยแล้วแต่ว่าคดีใด สมควรจะร้องขอให้ศาลออกหมายจับลูกหนี้ที่ถูกขับไล่ได้ทันที หรือสมควรที่จะตั้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดี เป็นผู้ดำเนินการและรายงานศาล เพื่อการออกหมายจับ ซึ่งอาจยกตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพแห่งคดีได้ เช่น ในกรณีขับไล่ กระทำโดยร้องขอต่อศาลเองจะรวดเร็วและได้ผลกว่า ส่วนถ้ามีการรื้อถอนและขับไล่ด้วย หรือขับไล่ลูกหนี้ที่มีบริวารเปลี่ยนหน้าบ่อย ๆ ควรใช้มาตรการที่ดำเนินการโดยทางเจ้าพนักงานบังคับคดี จะสะดวกและรวดเร็วกว่า เป็นต้น

ข้อดี

- (1) สามารถทำให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสเลือกเพื่อการดำเนินการที่รวดเร็วและได้ผลสูงสุด สมคามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายที่ต้องการให้ สามารถบังคับคดีเช่นว่านี้ ได้อย่างรวดเร็วและมีผลสูงสูดนั่นเอง

5.3.4 การกำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการยึดทรัพย์
ที่มีกรรมสิทธิ์รวม

ข้อสรุป ผู้เขียนพบว่า การยึดทรัพย์ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีกรรมสิทธิ์รวมกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะทรัพย์ที่ลูกหนี้มีส่วนอยู่เพียง เล็กน้อยหรือทรัพย์ที่มีค่าสูง ที่เจ้าพนักงานต้องยึดทรัพย์มาทั้งหมดตามระเบียบกระทรวงยุติธรรม ในปัจจุบันนั้น ทำให้ต้องมีการ เสียค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในการบังคับคดีสูงมาก ซึ่งทำให้ลูกหนี้จำเป็นต้องรับภาระมากและ เจ้าหนี้ก็อาจได้รับชำระหนี้ลดน้อยลงหรือไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ ผู้เขียนเห็นว่า ควรกำหนดให้มีการแก้ไขระเบียบกระทรวงยุติธรรม โดยคงหลักการเดิมที่ต้องยึดทรัพย์กรรมสิทธิ์รวมนั้นมาทั้งหมดไว้ แต่ให้เพิ่มข้อยกเว้นว่า เว้นแต่เจ้าพนักงานจะเห็นสมควร เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่กรรมสิทธิ์ส่วนของลูกหนี้ที่มีอยู่นั้น มีน้อยกว่าครึ่งหนึ่งหรือในกรณีที่ทรัพย์นั้นมีราคาสูงซึ่ง เมื่อคิดหักค่าธรรมเนียม ในการบังคับคดีอันจะเกิดขึ้นแล้ว จะกะประมาณได้ว่าจะเหลือไม่เพียงพอชำระหนี้หรือ เหลือชำระหนี้เพียง เล็กน้อยเกินไป เจ้าพนักงานบังคับคดีนั้นก็มิอาจใช้ดุลพินิจสั่งให้ยึด เฉพาะส่วนของลูกหนี้ หรือสั่งให้คิดค่าธรรมเนียม ในการบังคับคดี เฉพาะส่วนของลูกหนี้ เท่านั้นได้ แล้วแต่กรณี

ข้อดี อาจแสดงได้ดังนี้

- (1) เป็นประโยชน์ต่อลูกหนี้ที่ไม่ต้องรับภาระค่าธรรมเนียมสูงเกินไปส่วน ซึ่งทำให้สามารถชำระหนี้ได้มาก และบางครั้งก็อาจมีทรัพย์สิน เหลือตกได้แก่ตนมาก ในภายหลังอีกด้วย
- (2) เป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ ที่จะได้รับชำระหนี้มาก และเพียงพอ และไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ในการถอนการยึดสูงเกินไปส่วน เช่นกัน
- (3) เป็นการแก้ไขเฉพาะระเบียบ โดยมีได้แก้ไขหลักการเดิม หากแต่ระบุเพิ่มเติม เป็นข้อยกเว้นไว้เท่านั้น และเป็นกรณีที่ทำให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสามารถใช้ดุลพินิจเฉพาะเรื่องได้ ซึ่งย่อมเป็นการสร้างกฎเกณฑ์ที่ยืดหยุ่นไม่ตายตัว อันสามารถพัฒนาการทำคำสั่งปลักย่อยให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นต่อไปอีกทางหนึ่ง
- (4) ไม่เป็นการเพิ่มภาระให้แก่เจ้าหนี้ ในการที่จะแก้ไขตามหลักการของต่างประเทศที่เจ้าหนี้ต้องเป็นผู้ร้องขอในส่วนก่อนเอง

(5) ไม่เป็นภาระแก่บุคคลอื่นที่มีกรรมสิทธิ์ร่วมในการต้องมาดำเนินการร้องขอในส่วนในภายหลัง และการจัดการเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ส่วนของตนในระหว่างการบังคับคดี

ข้อเสีย อาจแสดงได้ดังนี้

(1) การยึดทรัพย์เฉพาะส่วนของลูกหนี้ อาจทำให้การขายเฉพาะส่วนนั้นกระทำได้ยาก แต่อย่างไรก็ดีก็สามารถพัฒนาวิธีการขายให้แพร่หลายได้มากยิ่งขึ้นต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย